

Katowice, 25 kwietnia 2022 r.

dr hab. Rajmund Tomik prof. AWF Katowice
Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki
w Katowicach
Katedra Prozdrowotnej Aktywności Fizycznej i Turystyki

**Recenzja pracy doktorskiej
autorstwa mgr Agnieszki Koszałka-Silskiej
pt. „Wpływ lekcji wychowania fizycznego
z elementami pedagogiki przeżyć na kompetencje społeczne młodzieży”**

Praca autorstwa mgr Agnieszki Koszałki-Silskiej stanowi zbiór opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych zatytułowanych „Wpływ lekcji wychowania fizycznego z elementami pedagogiki przeżyć na kompetencje społeczne młodzieży”. Współcześnie dzieci i młodzież, uczennice i uczniowie szkół wszystkich typów są otoczeni przez z informatyzowane społeczeństwo, w którym towarzyskie interakcje odbywają się za pomocą mediów społecznościowych, rekreację stanowią gry komputerowe, e-sport, a w okresie światowej pandemii nawet i nauka odbywała się w świecie wirtualnym. Stąd też jako że wszech miar istotny uznają problem uatrakcyjnienia lekcji wychowania fizycznego, który powinien również podlegać refleksji badawczej. Wprowadzenie do programu lekcji wychowania fizycznego elementów pedagogiki przeżyć doskonale wpisuje się w potrzeby populacji szkolnej i jest zgodne z trendami współczesnej rekreacji. Jednym z pierwszoplanowych zadań szkoły powinno być przygotowanie uczniów do efektywnego zagospodarowania czasu wolnego.

Praca promocyjna podlegająca niniejszej ocenie obejmuje monotematyczny cykl publikacji naukowych, składający się z dwóch publikacji. Podlegająca ocenie rozprawa doktorska to 60-cio stronicowy wydruk składający się z następujących części:

1. Autoreferat – z wprowadzeniem teoretycznym, celem badań, charakterystyką „materiału i metod badawczych”, wynikami i dyskusją oraz wnioskami. Część tą kończy bibliografia (45 pozycji).
2. Streszczenie.
3. Dissertation summary – które jest tłumaczeniem autoreferatu na język angielski.
4. Abstract.

5. Oświadczenie mgr A. Koszałki-Silskiej o wkładzie własnym w publikacje, będące podstawą ubiegania się o stopień dr nauk o kulturze fizycznej.
6. Uchwała nr 467/19 Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu o pozytywnym zaopiniowaniu badań prezentowanych w rozprawie.
7. Dwa artykuły naukowe:
  - Artykułu naukowego autorstwa: Agnieszki Koszałka-Silska, Agaty Korcz i Agaty Wiza pod tytułem The Impact of Physical Education Based on the Adventure Education Programme on Self-Esteem and Social Competences of Adolescent Boys. Opublikowana w 2021 r. w czasopiśmie International Journal of Environmental Research and Public Health (Int. J. Environ. Res. Public Health 2021, 18, 3021. <https://doi.org/10.3390/ijerph18063021>).
  - Artykułu naukowego autorstwa: Agnieszki Koszałka-Silska, Agaty Korcz i Agaty Wiza pod tytułem Correlates of Social Competences among Polish Adolescents: Physical Activity, Self-Esteem, Participation in Sports and Screen Time. Opublikowana w 2021 w czasopiśmie Sustainability (Sustainability 2021, 13, 13845. <https://doi.org/10.3390/su132413845>).

Obie prace zostały opublikowane w czasopismach posiadających wskaźnik Impact Factor, a ich łączna wartość bibliometryczna wynosi 240 pkt. MSNiSW/MEN i 6,560 IF. W oświadczeniu, podpisanym przez współautorki, Doktorantka – pierwszy autor obu publikacji – deklaruje, że jej wkład w powstanie tych publikacji „polegał na pracy nad sformułowaniem koncepcji, opracowaniu metodologii, przeprowadzeniu badań i zgromadzeniu materiału badawczego oraz rejestracji danych, zapewnienie powtarzalności pomiarów, sporządzeniu tabel z wynikami oraz przygotowaniu manuskryptu”. Uznaję, że wkład Autorki w powstanie zbioru prac oraz bibliometryczna wartość czasopism, w których zostały one opublikowane (mimo, że mam świadomość toczących się w polskim środowisku naukowym dyskusji na temat zasadności ponoszenia kosztów i merytorycznej wartości części publikacji w czasopismach naukowych o otwartym dostępie m.in. w Multidisciplinary Digital Publishing Institute) uzasadnia potraktowanie powyższych publikacji, jako rozprawę doktorską prezentującą ogólną wiedzę teoretyczną Kandydatki w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej. Autorka wykazała się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy badawczej. Projekt badawczy został zaakceptowany przez Komisję Bioetyczną przy Uniwersytecie Medycznym im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.

Celem rozprawy, realizowanej w ramach projektu Rozwój Młodych Pracowników Nauki realizowanego na Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, było „zbadanie wpływu lekcji WF z elementami pedagogiki przeżyć na kompetencje społeczne i samoocenę młodzieży, oraz zbadanie związków między kompetencjami społecznymi jako zmienną zależną, a zmiennymi niezależnymi: samooceną, AF, czasem spędzonym przed ekranem oraz udziałem w zajęciach sportowych”. Sformułowano dwie hipotezy badawcze:

1. Udział w lekcjach wychowania fizycznego z elementami pedagogiki przeżyć ma wpływ na rozwój kompetencji społecznych i samooceny uczniów.
2. Wyższy poziom samooceny, wyższy poziom aktywności fizycznej i udział w zajęciach sportowych jest pozytywnie związany z wyższym poziomem kompetencji społecznych młodzieży, podczas gdy czas spędzony przed ekranem jest negatywnie związany z poziomem kompetencji społecznych.

Zastosowano następujące narzędzia badawcze:

1. Kwestionariusz kompetencji społecznych (wersja dla młodzieży) autorstwa A. Matczak.
2. Skala samooceny Rosenberga.
3. Kwestionariusz HBSC (The Health Behaviour in School Aged Children) – wybrane pytania.

W procedurze badawczej pierwszego artykułu zastosowano eksperyment pedagogiczny z powtórzonymi pomiarami (pre-test i post-test) oraz grupą kontrolną. Badaniami objęto uczniów szkoły ponadpodstawowej. Czynnikiem eksperymentalnym był interwencyjny program realizowanym podczas lekcji wychowania fizycznego. Program ten miał mieć wpływ na rozwój kompetencji społecznych w ramach treningu społecznego, w zajęciach stosowano różne formy aktywności fizycznej wymagających współpracy, budowania zaufania, wspólnego rozwiązywania problemów, a w konsekwencji refleksji i transferu. W drugiej publikacji dokonano analiz związków kompetencji społecznych młodzieży z samooceną aktywności fizycznej, czasem spędzonym przed ekranem oraz udziałem w zajęciach sportowych. Badaniami objęto 106 uczennic i uczniów.

Sformułowany przez Doktorantkę cel pracy, przyjęte hipotezy robocze, wykorzystane narzędzia badawcze i zastosowana procedura badawcza są trafne i pozwalają na statystyczną analizę uzyskanych wyników badań. Kwestionariusze charakteryzują się wysokimi wskaźnikami rzetelności. Alfa Cronbacha (α) kwestionariusza kompetencji społecznych badań własnych wyniósł 0,81-0,95 dla pierwszej publikacji i 0,95 dla drugiej. Dla Skali

samooceny Rosenberga α badań własnych wyniósł odpowiednio 0,89-0,92 i 0,90. Konkludując ocenę metodologii badań dobór metod i zastosowane narzędzia badawcze uznaję za poprawne i pozwalające na ustosunkowanie się do sformułowanych hipotez badawczych. Liczba badanych jest wystarczająca dla prowadzenia analiz statystycznych. Opis metod i technik badawczych jest szczegółowy i umożliwia replikowanie badań, przez osoby tym zainteresowane. Zastosowane narzędzia analizy statystycznej zostały dobrane właściwie, pozwalają one na ocenę istotności różnic pomiędzy zmiennymi i znalezienie ewentualnych zależności. W autoreferacie zbyt skromnie opisano jednak czynnik eksperymentalny – interwencyjny program realizowanym w trakcie lekcji wychowania fizycznego. W części „Supplementary Material” pierwszego artykułu jest tabela opatrzona tytułem „Overview of the Programme”, ale ze względu na ograniczenia publikacyjne zawiera tylko ogólne informacje. Brak natomiast informacji: jakie formy aktywności fizycznej zaproponowano uczniom w ramach eksperymentu?, w jakich warunkach odbywały się zajęcia?, jakie formy organizacyjne i metody dydaktyczne wykorzystano w lekcjach z grupą eksperymentalną?, jakie formy aktywności fizycznej dominowały w programie zajęć grupy kontrolnej?. Mam nadzieję, że w trakcie publicznej obrony pracy doktorskiej mgr A. Koszałka-Silka scharakteryzuje ten program bardziej szczegółowo.

Wyniki badań przedstawiono w obu artykułach w sposób jasny, z wyeksponowaniem najważniejszych wyników analizy statystycznej. Terminologia użyta w pracach jest poprawna, charakterystyczna dla nauk o kulturze fizycznej. Zarówno tabele, jak i ryciny są czytelne, uniknięto zbędnych powtórzeń. Opis wyników jest trafny i ułatwia zrozumienie ilustrowanych wyliczeń. Silną stroną obydwu publikacji jest część „Dyskusja”, która stanowi cenne podsumowanie prezentowanych wyników badań. Doktorantka wyniki badań własnych konfrontuje z zagranicznymi, aktualnymi pracami naukowymi, ich dobór jest właściwy, a Autorka wykazała się umiejętnością naukowej refleksji nad wynikami badań własnych.

We podsumowaniu i wnioskach z przeprowadzonych badań Autorka słusznie zauważyła ograniczenia z nimi związane, jakimi są „brak możliwości przeprowadzenia trzeciego terminu badań”, „badanie zostało przeprowadzone w jednej ze szkół ponadpodstawowych w Poznaniu, zatem wyniki nie mogą być uogólniane na całą polską populację młodzieży”. W autoreferacie sformułowano 4 wspólne dla obu publikacji wnioski, w których występują również postulaty aplikacyjne dla teorii i metodyki wychowania fizycznego. Ich treść jest uzasadniona przeprowadzonymi badaniami i wynikami analiz statystycznych.

Konkluzja końcowa

Przedstawiona do recenzji praca doktorska autorstwa mgr Agnieszki Koszałka-Silskiej pt. „Wpływ lekcji wychowania fizycznego z elementami pedagogiki przeżyć na kompetencje społeczne młodzieży” spełnia wymogi merytoryczne zawarte w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a zbiór powiązanych tematycznie artykułów składający się z dwóch publikacji wykazał, że Autorka posiada wymaganą wiedzę teoretyczną związaną z naukami o kulturze fizycznej.

Wnoszę do Rady Naukowej Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu o dopuszczenie Kandydatki do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.